

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

NGUYỄN ĐỨC HÙNG

**DẠY HỌC HÁT CHO LỨA TUỔI TRUNG NIÊN
TẠI TRUNG TÂM ĐÀO TẠO VÀ PHÁT TRIỂN
NGHỆ THUẬT ĐỨC HÙNG, QUẬN HÀ ĐÔNG - HÀ NỘI**

**TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC
Khóa 13 (2019 – 2021)**

Hà Nội, 2022

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Kiều Trung Sơn

Phản biện 1: PGS.TS Trần Bảo Lân

Phản biện 2: PGS.TS Hà Thị Hoa

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương
Vào ngày 02 tháng 7 năm 2022

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Ngay từ thời cổ xưa, âm nhạc đã được ra đời cùng với đời sống sinh hoạt và lao động sản xuất của các cộng đồng người nguyên thủy. Kể từ đây, âm nhạc đã không ngừng được phát triển và hoàn thiện cùng năm tháng. Âm nhạc có sức ảnh hưởng lớn đến con người, đến sự hình thành và phát triển nhân cách của mỗi người. Các chuyên gia nghiên cứu về thanh nhạc cho rằng ngay trong văn hóa thời tiền sử ca hát đã đóng một vai trò quan trọng và thiết yếu đối với từng cá thể, nhóm xã hội, trong các tôn giáo tín ngưỡng và luôn gắn chặt với sự phát triển của loài người. Có thể khẳng định rằng không có một nền văn hóa nào lại không có ca hát. Chính sự ca hát của loài người trong thời tiền sử đó chính là tiền đề phát triển của nền thanh nhạc ngày nay và ca hát cũng được coi là loại nhạc cổ căn bản của con người. Ngày nay nghệ thuật thanh nhạc đã bước ra khỏi ranh giới thuộc về quốc gia, châu lục mà nó đã mang tính chất toàn cầu.

Xã hội ngày càng phát triển thì nhu cầu giải trí, hưởng thụ văn hóa tinh thần của con người ngày càng được nâng cao và hoàn thiện. Đối với lứa tuổi trung niên, sau khi cuộc sống, gia đình và công việc đã có phần ổn định thì họ lại rất cần đến những nguồn giải trí lành mạnh. Việc chọn một bộ môn thể thao vừa sức, nhẹ nhàng, một bộ môn nghệ thuật (hát, khiêu vũ, hội họa,...) hay một thú chơi riêng nào đó (trồng cây cảnh, đánh cờ,...) là rất cần thiết để cân bằng lại cuộc sống, giúp tâm hồn trẻ trung hơn, lạc quan hơn.

Theo nhiều nghiên cứu, học hát rất có lợi cho sức khỏe của lứa tuổi trung niên, đồng thời giúp ngăn ngừa các bệnh tuổi già như trầm cảm, suy giảm trí nhớ hay sa sút trí tuệ. Ca hát còn giúp chúng ta sáng khoái tinh thần, giảm căng thẳng mệt mỏi, tăng tuổi thọ cho mọi người.

Trong quá trình dạy hát cho lứa tuổi trung niên tại Trung tâm Đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng chúng tôi thấy ngoài những thành tựu đã đạt được trong giảng dạy thì vẫn còn tồn tại rất nhiều

những khó khăn như: Hơi thở không ổn định, hát theo bản năng, khi chuyển giọng lên những nốt cao thường bị lộ, vỡ tiếng, hát xuống âm khu trầm bị tì vào cổ khiến âm thanh bị gằn lại... Vấn đề trên dẫn tới những hạn chế trong việc thể hiện đúng sắc thái, tâm tư, tình cảm của tác giả đã gửi gắm vào bài hát, cũng như làm suy giảm giá trị nghệ thuật của ca khúc.

Vì thế tôi chọn đề tài "***Dạy học hát cho lứa tuổi trung niên tại Trung tâm Đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông - Hà Nội***" cho luận văn chuyên ngành Thạc sĩ Lý luận và Phương pháp dạy học âm nhạc.

2. Tình hình nghiên cứu

2.1. Các loại sách liên quan đến dạy thanh nhạc và dạy hát

Sách *Phương pháp học hát* của tác giả Nguyễn Trung Kiên, Nxb Văn hóa, Hà Nội, 1982.

Sách *Phương pháp dạy học thanh nhạc* của tác giả Hồ Mộ La, Nxb Từ điển Bách khoa, Hà Nội, 2005.

2.2. Những bài báo mạng liên quan đến vấn đề dạy hát ở các trung tâm

Trên báo dantri.com.vn có bài viết “Mỹ Linh dạy hát trực tuyến không giới hạn độ tuổi” đề cập đến nội dung Diva Mỹ Linh tổ chức dạy hát trực tuyến không giới hạn độ tuổi.

Trên báo toquoc.vn mục văn hóa tác giả Hoàng Đức có bài “Xã hội hóa đào tạo âm nhạc vẫn đang tự phát” đề cập đến việc xã hội hóa đào tạo âm nhạc ở Việt Nam.

Trên trang web adammusic.vn tác giả Đoàn Nhược Quý có bài “Hơi thở và cách lấy hơi đúng trong thanh nhạc” đề cập đến hơi thở và cách lấy hơi trong thanh nhạc.

2.3. Một số luận văn, luận án đề cập đến vấn đề dạy hát

Luận án Tiến sĩ Nghệ thuật học chuyên ngành Thanh nhạc *Nâng cao chất lượng đào tạo hát tiếng Việt* của nghiên cứu sinh Trần Thị Ngọc Lan (2010), Học viện Âm nhạc Quốc Gia, Việt Nam là một

công trình nghiên cứu về các biện pháp dạy học thanh nhạc với các bài hát tiếng Việt Nam.

Luận văn Thạc sĩ Lý luận và Phương pháp dạy học âm nhạc của Nguyễn Thị Thùy Dương (2016), *Dạy học hát cho học sinh lớp 1 ở trường tiểu học Nguyễn Trãi, quận Thanh Xuân, Hà Nội* làm rõ vai trò của âm nhạc đối với học sinh tiểu học và thấy được tác dụng lớn của nó trong việc phát triển toàn diện nhân cách của học sinh.

Luận văn Thạc sĩ Lý luận và Phương pháp dạy học âm nhạc của Dương Việt Hoàng (2015), *Dạy hát cho đội văn nghệ Trường phổ thông Marie Curie, Quận Nam Từ Liêm, Hà Nội* chỉ ra sự cần thiết của các hoạt động âm nhạc tại các trường phổ thông và đặc biệt là trường phổ thông Marie Curie.

Luận văn Thạc sĩ Lý luận và Phương pháp dạy học âm nhạc của Trần Thị Khanh (2019), *Dạy học hát cho học sinh lứa tuổi 14-15 tại trung tâm nghệ thuật Ánh Huyền, Quận Hà Đông, Hà Nội* nêu những khó khăn còn tồn tại trong quá trình dạy hát cho lứa tuổi 14-15.

Những công trình nghiên cứu nói trên là những tài liệu để đề tài của tôi tham khảo. Tuy nhiên, các công trình đó chủ yếu nghiên cứu về âm nhạc được giảng dạy cho học sinh chuyên nghiệp, dạy học thanh nhạc cho sinh viên và các em học sinh cấp tiểu học, chưa có đề tài nào nghiên cứu về dạy hát cho lứa tuổi trung niên tại các trung tâm âm nhạc.

Do đó, tìm hiểu vấn đề dạy học hát cho lứa tuổi trung niên tại các trung tâm âm nhạc là đề tài mới, là hướng nghiên cứu độc lập, không trùng lặp với các nghiên cứu khác.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Nâng cao chất lượng dạy học hát cho lứa tuổi trung niên tại Trung tâm Đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông, Hà Nội.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Xác định đặc điểm, nhu cầu ca hát, lợi ích của việc học hát với lứa tuổi trung niên.

Tìm hiểu thực trạng dạy học hát cho lứa tuổi trung niên từ khởi đầu đến nay tại Trung tâm Đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông, Hà Nội.

Đề xuất các biện pháp, phương pháp dạy học hát cho lứa tuổi trung niên tại Trung tâm Đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông, Hà Nội.

Thực nghiệm sư phạm để kiểm chứng tính khả thi của các biện pháp được đề xuất.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Đề tài nghiên cứu việc dạy học hát cho lứa tuổi trung niên tại Trung tâm Đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông, Hà Nội.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Về địa điểm và phạm vi đối tượng nghiên cứu: Đề tài tập trung nghiên cứu thực trạng và thực nghiệm dạy hát với đối tượng học viên là lứa tuổi trung niên tại Trung tâm Đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông, Hà Nội.

Thời gian nghiên cứu: Đề tài được thực hiện trong năm 2020-2021

Về quy mô nghiên cứu: Đề tài tập trung nghiên cứu các biện pháp, phương pháp dạy học hát cho lứa tuổi trung niên trong chương trình dạy học hát tại Trung tâm Đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông, Hà Nội.

5. Phương pháp nghiên cứu

Các phương pháp phân tích, tổng hợp

Phương pháp so sánh

Phương pháp nghiên cứu điều tra, quan sát, phỏng vấn.

Phương pháp thực nghiệm sư phạm nhằm kiểm tra mức độ hiệu quả mà đề tài đưa ra.

6. Những đóng góp, ý nghĩa của luận văn

Đề xuất được những biện pháp, phương pháp nâng cao chất lượng việc dạy học hát cho lứa tuổi trung niên tại các trung tâm âm nhạc.

Phát triển việc xã hội hóa đào tạo nghệ thuật ở Việt Nam. Đưa bộ môn ca hát tới gần hơn với đại chúng.

Kết quả của đề tài có thể làm tài liệu tham khảo cho các nghiên cứu khoa học cùng hướng.

7. Cấu trúc của luận văn

Ngoài việc mở đầu, kết luận, phụ lục và danh mục tài liệu tham khảo, Luận văn được chia thành 2 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận và thực tiễn

Chương 2: Biện pháp dạy học hát cho lứa tuổi trung niên

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN

1.1. Cơ sở lý luận

1.1.1. Một số khái niệm

1.1.1.1. Dạy học

Dạy học là quá trình cộng tác giữa người dạy và người học luôn tác động qua lại, bổ sung cho nhau để truyền đạt - điều khiển và lĩnh hội - tự điều khiển tri thức nhằm tạo cho người học khả năng phát triển trí tuệ, sáng tạo góp phần phát triển bản thân và giải quyết được các vấn đề đặt ra trong cuộc sống của mỗi người học.

1.1.1.2. Phương pháp dạy học

Phương pháp dạy học là những hành động có mục đích của giáo viên nhằm tổ chức hoạt động nhận thức và thực hành cho người học, nhằm thực hiện có hiệu quả mục đích và nhiệm vụ dạy học đã đề ra.

1.1.1.3. Hát

Hát hát là một hoạt động phối hợp giữa âm nhạc và ngôn ngữ, hoạt động này được thể hiện thông qua giọng hát của con người, khác với khí nhạc là âm nhạc viết riêng cho nhạc cụ.

1.1.1.4. Phương pháp dạy học hát

Dạy học hát là hoạt động của người dạy và người học nhằm phát triển khả năng, hoàn thiện kỹ thuật, thể hiện các bài hát một cách trọn vẹn, đạt tính thẩm mỹ. Từ đó, ta có thể phát hiện sớm và bồi dưỡng phát triển các tài năng âm nhạc.

1.1.1.5. Thanh nhạc

Thanh nhạc là một bộ môn khoa học sinh ra để nghiên cứu và phát triển giọng hát của con người. Giọng hát trong thanh nhạc ngoài việc đáp ứng những tiêu chí về ca độ (độ cao thấp của âm thanh), trường độ (độ dài ngắn của âm thanh), cường độ (độ mạnh nhẹ của âm thanh) thì phải đáp ứng được những tiêu chí về thẩm mỹ, về kỹ thuật hơi thở, cộng minh, vị trí âm thanh.

1.1.1.6. Phương pháp dạy thanh nhạc

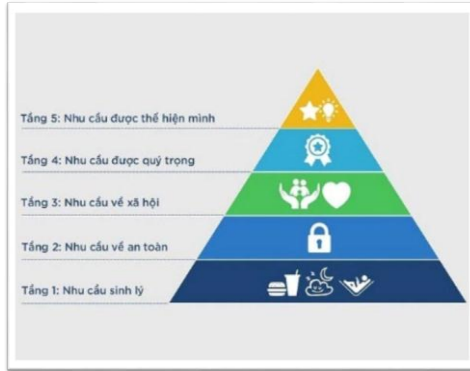
Dạy học thanh nhạc là một hoạt động của người dạy và người học nhằm đáp ứng được những tiêu chí của các cấp học, bậc học. Đối với việc dạy học thanh nhạc, người dạy ngoài việc hướng dẫn những kỹ thuật hát theo cấu trúc chương trình đào tạo thì việc khơi gợi sự sáng tạo, chia sẻ những kỹ năng biểu diễn sân khấu là một việc làm hết sức cần thiết.

1.1.1.7. Sự tương đồng và khác biệt giữa dạy học hát và dạy học thanh nhạc

Việc nêu ra sự khác biệt của việc dạy học hát và dạy học thanh nhạc là cơ sở để chúng tôi đưa ra những phương pháp, biện pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy học hát, cụ thể trong luận văn này là dạy học hát cho lứa tuổi trung niên tại Trung tâm đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng.

1.1.2. Các nhu cầu cơ bản của con người

Theo Maslow, nhu cầu của con người được phân theo các tầng cấp từ thấp đến cao. Ông gọi những tầng nhu cầu đó là tháp nhu cầu theo sơ đồ sau:

1.1.3. Nhu cầu ca hát của lứa tuổi trung niên

Căn cứ vào tháp nhu cầu của Maslow, thì tác giả nhận thấy rằng nhu cầu ca hát thuộc tầng nhu cầu xã hội, và nhu cầu thể hiện bản thân mình. Đó là hai loại nhu cầu quan trọng và cao nhất trong tháp nhu cầu.

Ngoài ra hoạt động hát karaoke đang là một trong những hoạt động giải trí đã trở nên rất quen thuộc trong xã hội ngày nay, chúng ta thường đi hát karaoke cùng gia đình hoặc bạn bè trong những dịp sinh nhật, những ngày kỉ niệm... hoặc chỉ đơn giản là tụ tập bạn bè.

1.1.4. Đặc điểm lứa tuổi trung niên

Tuổi trung niên

Theo như Tổ chức y tế thế giới (WHO) định nghĩa thì trung niên sẽ bắt đầu từ độ tuổi 40 đến 65. Sở dĩ có quy định như vậy chính là do độ tuổi thường phát sinh chuyển biến liên quan đến cả tâm và sinh lý trong cơ thể.

Một số biện pháp làm giảm tốc độ lão hóa và vượt qua giai đoạn khủng hoảng ở lứa tuổi trung niên:

- Về tư tưởng luôn lạc quan yêu đời, có triết lý sống đúng, phải chú ý 3 vấn đề là lẽ sống, lối sống và hành động sao cho khoa học và văn minh.

- Thường xuyên tập luyện đều đặn về trí tuệ và thể lực như đọc sách, báo đài, tv...

- Sinh hoạt điều độ, không làm gì quá sức, giữ gìn trạng thái cân bằng.

- Không nên ăn quá no, ăn uống đủ chất theo khả năng của mình.

- Viết nhật kí và vạch ra những kế hoạch sẽ thực hiện trong thời gian tới.

- Thử sức với những điều mới mẻ và trau dồi thêm những kĩ năng, kiến thức mới mẻ để khám phá bản thân.

1.1.5. Lợi ích của học hát đối với lứa tuổi trung niên tại trung tâm văn hóa nghệ thuật

Thứ nhất, học hát có vai trò giải trí.

Thứ hai, học hát giúp phát triển năng lực ca hát

Thứ ba, học hát có lợi cho sức khỏe lứa tuổi trung niên

Thứ tư, học hát giúp kết nối cộng đồng

Thứ năm, học hát đáp ứng nhu cầu thể hiện bản thân

1.2. Cơ sở thực tiễn

1.2.1. Trào lưu xã hội hóa âm nhạc

Tại Hội thảo "Xã hội hóa đào tạo âm nhạc" do Vụ Đào tạo (Bộ VH TT DL) phối hợp với Học viện Âm nhạc quốc gia Việt Nam, Nhạc viện Thành phố Hồ Chí Minh tổ chức ngày 24/8/2016 tại Hà Nội có nêu: Xã hội hóa là chủ trương quan trọng của Đảng và Nhà nước trên hầu hết các lĩnh vực của đời sống xã hội, đặc biệt là các lĩnh vực: kinh tế, y tế, giáo dục, nghệ thuật...

1.2.2. Sự phát triển của các trung tâm âm nhạc

Hiện nay, ở nhiều thành phố lớn trên cả nước nói chung và ở thủ đô Hà Nội nói riêng, bên cạnh những cơ sở đào tạo âm nhạc của các trung tâm văn hóa, nhà văn hóa thiếu nhi... do thành phố, quận, huyện... quản lý thì các trung tâm âm nhạc của tư nhân cũng xuất hiện ngày càng nhiều.

1.2.3. Trung tâm Đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng

1.2.3.1. Khái quát về Trung tâm đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng

Trung tâm đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng là một cơ sở dạy học nghệ thuật tư nhân, cơ sở nằm trên phố Yết Kiêu, phường Yết Kiêu, Quận Hà Đông, Hà Nội. Trung tâm do thầy Nguyễn Đức Hưng đứng ra thành lập vào năm 2016. Thầy Nguyễn Đức Hưng đã tốt nghiệp khoa thanh nhạc hệ Đại Học của trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội.

1.2.3.2. Cơ sở vật chất

Trung tâm đã xây dựng với cơ sở vật chất khang trang hiện đại, đáp ứng tốt nhất cho việc dạy và học các bộ môn năng khiếu nghệ thuật.

Về dụng cụ, giáo cụ sư phạm được đầu tư các thiết bị chuyên dụng như đàn Electronic Keyboard, Piano, loa mic phục vụ việc dạy hát... Khi dạy hát, piano... giáo viên có đàn piano hoặc Electronic Keyboard để giảng dạy.

1.2.3.3. Đội ngũ giáo viên và học viên

Đội ngũ giáo viên giảng dạy tại Trung tâm đều tốt nghiệp các trường, như: Học viện Âm nhạc Quốc gia, Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương, Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội, Cao đẳng Nghệ thuật Hà Nội,...

Về học viên, trung tâm hàng tháng đón nhận khoảng 50 học viên cho các bộ môn học. Mỗi tháng Trung tâm thường tổ chức buổi Gala thực hành biểu diễn giúp học viên có một sân chơi chuyên nghiệp để vừa báo cáo được kết quả học tập sau một khóa học của thầy và trò, đồng thời giúp các học viên rèn luyện sự tự tin, thể hiện tài năng trước đám đông.

1.2.3.4. Nội dung chương trình môn hát dành cho lứa tuổi trung niên

Hiện nay trung tâm chưa có giáo trình riêng của môn hát dành cho lứa tuổi trung niên. Trong quá trình dạy học chúng tôi chủ yếu dựa vào các cuốn giáo trình thanh nhạc dành cho trình độ trung cấp và đại học và các tài liệu của khoa Thanh nhạc thuộc Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam làm cơ sở để có những điều chỉnh cho phù

hợp. Đặc biệt đối với việc dạy hát cho lứa tuổi trung niên, chúng tôi chủ yếu quan tâm đến việc dạy theo 2 phương thức đó là lớp nhóm và lớp cá nhân.

Danh mục một số bài hát trong chương trình mà trung tâm gợi ý, trong đó có một số bài nằm trong giáo trình dạy thanh nhạc ở các trường chuyên nghiệp:

- *Hà Nội trái tim hồng* (Nguyễn Đức Toàn)
- *Biết ơn chị Võ Thị Sáu* (Nguyễn Đức Toàn)
- *Biển hát chiều nay* (Hồng Đăng)
- *Tình đất* (Tuấn Phương)
- *Tình cây và đất* (Tô Thanh Tùng)
- *Những cô gái quan họ* (Phó Đức Phương)
- *Mẹ yêu con* (Nguyễn Văn Tý)
- *Sầu tím thiệp hồng* (Hoài Linh-Minh Kỳ)
- *Con đường xưa em đi* (Hồ Đình Phương-Châu Kỳ)
- *Hoa trinh nữ* (Trần Thiện Thanh)

1.2.3.5. Khả năng ca hát của học viên lứa tuổi trung niên

Hà Đông là một quận ngoại thành cách trung tâm thành phố Hà Nội (Bờ Hồ) khoảng 10km. Với vị trí địa lý sát với trung tâm thủ đô và là mảnh đất giàu truyền thống văn hóa lịch sử, Quận Hà Đông là một trong những Quận có tốc độ phát triển kinh tế - xã hội nhanh của Thành phố Hà Nội, đây là yếu tố thúc đẩy thu hút các học viên đến với trung tâm, nhất là những học viên đã về hưu có thời gian rảnh nên càng muốn tham gia.

Các học viên ở độ tuổi này thường có sự thuận lợi hơn các lứa tuổi khác đó là các học viên đã có giọng hát tương đối ổn định và đã qua thời kì vỡ giọng.

1.2.3.6. Thực trạng dạy học hát cho lứa tuổi trung niên

Như trên đã nói, đối với bộ môn Hát không có chương trình cụ thể, đa số các bài hát GV lựa chọn dạy đều dựa vào năng lực, khả năng tiếp thu của người học. Ngoài ra, GV còn chọn bài theo các bài

hát mà học viên lựa chọn theo sở thích nên đôi khi bài hát không hợp giọng dẫn đến mất thời gian tập luyện mà kết quả đem lại không nhiều. Còn có một số GV rất linh động, thông minh, nhanh nhẹn trong việc tự tìm hiểu, tìm kiếm các bài hát ở ngoài, các bài hát mới để dạy cho những đối tượng mà GV nhận thấy phù hợp, đủ khả năng thể hiện tác phẩm.

Nhìn chung, trình tự tiến hành dạy học hát cho lứa tuổi trung niên của các GV khá giống nhau, gồm các bước sau:

Bước 1: Luyện thanh theo phương thức cá nhân hoặc nhóm (đối với lớp nhiều học viên).

Bước 2: Dạy hát từng chữ, từng câu, từng đoạn sao cho đến lúc hoàn thiện cả tác phẩm, hướng dẫn cách xử lý bài hát, diễn cảm.

Bước 3: Ghép nhạc

Tiểu kết

Trên cơ sở mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu đã đề ra, chương 1 của luận văn đã tìm hiểu, nghiên cứu những vấn đề cơ bản về cơ sở lý luận và thực tiễn của việc dạy học hát cho lứa tuổi trung niên. Một số những nội dung cơ bản được giải quyết đó là:

Trong phần *cơ sở lý luận* luận văn đã trình bày những khái niệm về hát, thanh nhạc, dạy hát, dạy thanh nhạc, sự tương đồng và khác biệt giữa dạy hát và thanh nhạc. Ngoài ra, luận văn đã tập chung nghiên cứu đặc điểm lứa tuổi trung niên, nhu cầu ca hát của lứa tuổi trung niên. Qua nghiên cứu các vấn đề về cơ sở lý luận, chương 1 đã làm sáng rõ sự khác nhau giữa việc dạy hát và dạy thanh nhạc, nhu cầu học hát của lứa tuổi trung niên cũng như chủ trương xã hội âm nhạc của nhà nước để từ đó có hướng nghiên cứu đúng đắn hơn phù hợp với tên đề tài là dạy hát cho lứa tuổi trung niên.

Chương 2

BIỆN PHÁP DẠY HỌC HÁT CHO LỨA TUỔI TRUNG NIÊN

2.1. Nhóm biện pháp về phía người dạy

2.1.1 Xác định khả năng ca hát của học viên

2.1.1.1 Phân loại giọng hát

Phân loại giọng hát là việc làm đầu tiên mà mỗi giáo viên cần làm khi tiếp cận học viên của mình trong dạy học hát. Mặc dù phạm vi trong luận văn chỉ là dạy hát cho lứa tuổi trung niên tại trung tâm âm nhạc song vẫn cần phải phân loại giọng để giảng viên có phương pháp dạy học phù hợp nhất với học viên đó.

Ngoài 2 phương pháp trên, một số GV còn xác định giọng thông qua nốt chuyển giọng. Mỗi loại giọng sẽ có nốt chuyển giọng khác nhau. Xác định được nốt chuyển giọng sẽ giúp GV xác định được giọng hát của mỗi HV.

2.1.1.2. Khảo sát năng khiếu âm nhạc học viên

Việc khảo sát năng khiếu của HV lứa tuổi trung niên sẽ giúp GV có thể xây dựng được phương pháp dạy học cũng như lộ trình học phù hợp nhất với năng khiếu âm nhạc của HV đó. Đã có một số tiêu chí đã được nghiên cứu và thực hành ở nhiều cơ sở đào tạo âm nhạc chuyên nghiệp, đó là: thẩm âm và tiết tấu

Tiêu chí xác định khả năng phân xạ tiết tấu

Tiêu chí xác định khả năng thẩm âm

2.1.1.3. Tìm hiểu mục đích học hát và sở thích ca khúc dành cho lứa tuổi trung niên

Mục đích học hát:

Việc tìm hiểu mục đích học hát là một việc làm cần thiết trong quá trình dạy hát cho lứa tuổi trung niên. Hiểu được mục đích mà HV học hát sẽ giúp cho GV dễ dàng trong việc chọn những bài hát để đưa vào chương trình giảng dạy. Không những vậy, việc tìm hiểu mục đích mà HV học hát sẽ giúp GV có những biện pháp phù hợp với từng cá nhân. Căn cứ vào tháp nhu cầu của Maslow mà chúng tôi

đã nêu ở chương 1, thì ở chương 2 có tháp nhu cầu học hát của HV lứa tuổi trung niên như sau:

Nhu cầu tầng thấp: Học để hát hay, giảm stress

Nhu cầu tầng vừa: Học hát để giao lưu, giao tiếp với các học viên khác cùng lứa tuổi

Nhu cầu tầng cao: Học hát để thể hiện tài năng, thể hiện bản thân.

Sở thích ca khúc dành cho lứa tuổi trung niên:

Qua quá trình trực tiếp giảng dạy bộ môn hát tại trung tâm chúng tôi nhận thấy sở thích ca khúc của các HV là rất phong phú đa dạng, tuy nhiên đối với lứa tuổi trung niên các HV rất thích nghe các thể loại như: những ca khúc đi cùng năm tháng (ca khúc cách mạng), những ca khúc trữ tình, những ca khúc mang âm hưởng dân ca...

2.1.2. Bổ sung một số bài hát vào chương trình

Ở chương 1 đã nêu, chương trình dạy hát tại trung tâm chủ yếu do GV lựa chọn, các bài hát mà trung tâm đưa ra chỉ mang tính gợi ý.

Ở chương này, chúng tôi đề xuất biện pháp đưa một số bài hát vào chương trình với mục đích để trung tâm có sẵn danh mục bài hát, gợi ý cho GV có thể lựa chọn bài hát cho HV lứa tuổi trung niên học tập tại trung tâm.

2.1.2.1. Tiêu chí lựa chọn

Tiêu chí 1: Tính nghệ thuật, kỹ thuật

Tiêu chí 2: Tính khoa học

2.1.2.2. Danh mục bài hát được lựa chọn và phân loại bài hát theo trình độ

Danh mục các bài hát được lựa chọn:

Các bài hát trữ tình quê hương: Quê hương (Thơ: Đỗ Trung Quân – nhạc: Giáp Văn Thạch); Quảng Bình quê ta ơi (Hoàng Vân); Nâng ấm quê hương (Vĩnh An)

Các bài hát bolero: Duyên phận (Thái Thịnh); Chuyến tàu hoàng hôn (Minh Kỳ- Hoài Linh); Lại nhớ người yêu (Giao Tiên), Vùng lá me bay (Anh Việt Thanh), ai khổ vì ai (Thanh Sơn).

Các bài hát viết về Hà Nội: Em ơi Hà Nội phố (Phú Quang), Có phải em mùa thu Hà Nội (Trần Quang Lộc), ...

Ca khúc dân ca xứ Nghệ: Em yêu anh như câu hò ví dặm (Vũ Ngọc Quang), Điều ví dặm là em (Quốc Nam – Lê Văn...)

Ca khúc mang âm hưởng dân ca Nam bộ: Áo mới Cà Mau (Thanh Sơn), Tự tình quê hương (Nhật Ngân – Trinh Việt Cường), ...

Trình độ 1: Gồm các bài hát có thể hát bằng giọng tự nhiên; kỹ thuật không phức tạp; các bài hát âm vực không rộng, chủ yếu viết ở âm khu trung.

Trình độ 2: Gồm các bài hát có kỹ thuật tương đối phức tạp trở lên; có những bài hát xuất hiện 2 kỹ thuật hát là legato và staccato; có những bài âm vực rộng, đòi hỏi khó hơn trình độ 1 về xử lý tác phẩm.

2.1.3. Phương pháp luyện kỹ thuật thanh nhạc

2.1.3.1. Tư thế, khẩu hình và hơi thở

Tư thế:

Về tư thế khi biểu diễn không phải lúc nào cũng sử dụng tư thế đứng mà đôi khi còn sử dụng đến các tư thế ngồi, ngay cả trong luyện tập cũng vậy, vì thế người học được GV hướng dẫn một cách chi tiết sao cho đạt hiệu quả cao nhất trong luyện tập và biểu diễn, vì tư thế sẽ ảnh hưởng đến cột hơi do lồng ngực hoặc bụng bị đè nén, bóp méo, tác động xấu đến âm thanh phát ra.

Khẩu hình:

Thuật ngữ khẩu hình ý muốn nói là hình dáng miệng khi ca hát. Tuy nhiên khẩu hình được chia thành 2 loại là : khẩu hình trong và khẩu hình

ngoài. Khẩu hình ngoài là những thứ chúng ta có thể nhìn thấy bên ngoài như hình dáng miệng còn khẩu hình trong bao gồm khoang miệng và cổ họng.

Trong quá trình dạy hát, các GV thường xuyên gặp phải trường hợp các HV khi hát không chịu mở khẩu hình, khẩu hình bị cứng hàm khiến âm thanh bị bí và nhai chữ. Vì vậy, hướng dẫn mở khẩu hình là việc làm cần thiết để các HV rèn luyện thói quen mở khẩu hình đúng, mềm mại.

Hơi thở :

Nền tảng của kỹ thuật thanh nhạc chính là hơi thở. Có người nói rằng: "nghệ thuật ca hát là nghệ thuật của hơi thở".

Trong quá trình ca hát, rất nhiều HV hay gặp phải những vấn đề hát bị hụt hơi, không lên cao được...

Một bài tập hơi thường xuyên được áp dụng trong giáo trình đó là bài tập “xì”. Ở bài tập này HV sẽ có 3 bước để thực hiện:

Bước 1: lấy hơi qua cả 2 đường mũi và miệng. Chú ý hít thở sâu cảm nhận cơ bụng căng ra khi hơi thở vào trong cơ thể.

Bước 2: Giữ hơi và nén hơi bằng cách siết cơ bụng.

Bước 3: Đẩy hơi qua kẽ chân răng tạo thành tiếng “xì”. Tiếng “xì” được đẩy ra liên tục và đều đặn đến khi hết hơi. Chú ý giữ hơi chặt hơi và đẩy hơi tốt hơn ở những tiếng “xì” cuối cùng.

2.1.3.2. Một số kỹ thuật cơ bản

Legato:

Legato là một trong những kỹ thuật của nghệ thuật thanh nhạc. Legato còn được gọi là cách hát liền tiếng, liền giọng. Legato đòi hỏi âm thanh phải ngân vang từ chữ này sang chữ kia, âm này sang âm kia một cách liền mạch, có sự liên kết và không bị ngắt quãng.

Hát nhạc cảm:

Hát nhạc cảm không phải là kỹ thuật mà là kỹ năng trong ca hát. Để rèn luyện tốt khả năng hát nhạc cảm thì HV phải xử lý tốt các sắc thái âm thanh như hát to, hát nhỏ, hát từ nhỏ đến to, hát từ to vượt

nhỏ dần hay hát nhanh chậm tùy thuộc vào tính chất và ý đồ của nhạc sỹ trong bài hát.

Trước khi tập hát vào bài hát thì GV sẽ cho các HV luyện thanh từ dễ đến khó. Ngoài những mẫu luyện thanh legato, staccato thì GV sẽ đưa vào những mẫu luyện thanh giúp rèn luyện kỹ năng hát sắc thái to nhỏ. Việc luyện thanh trước khi vào tập hát phải thật tỉ mỉ và kiên trì.

2.1.4. Phương pháp luyện thắm âm, tiết tấu

2.1.4.1. Luyện thắm âm

Thắm âm là khả năng nghe và bắt chước lại chính xác giai điệu nào đó. Khi luyện thắm âm, GV sẽ đánh một đoạn giai điệu trên đàn và HV sẽ bắt chước lại bằng âm “la”.

Việc luyện thắm âm nên được diễn ra thường xuyên và đều đặn để giúp HV cải thiện khả năng cảm âm và tai nghe nhạc. GV sẽ dành một ít phút cuối buổi học để luyện thắm âm cho HV, vừa nâng cao năng lực âm nhạc vừa thay đổi không khí giúp HV hào hứng và thoải mái hơn.

2.1.4.2. Luyện tiết tấu

Khả năng tiết tấu là nghe và gõ lại một âm hình tiết tấu có chính xác hay không. Khi luyện tiết tấu, GV sẽ có một đoạn tiết tấu và HV sẽ nghe và vỗ tay lại.

Trong chương trình học hát, có một số bài hát có tiết tấu khó, đảo phách nhiều. Vì vậy, GV cần hướng dẫn kĩ để HV có thể nghe và hát chính xác tiết tấu của bài hát đó.

2.2. Một số biện pháp khác

2.2.1. Biện pháp lựa chọn bài hát phù hợp với khả năng ca hát của học viên

Việc lựa chọn bài hát phù hợp với khả năng ca hát của HV là một việc làm hết sức quan trọng trong quá trình luyện tập cũng như biểu diễn sau này của học viên.

Đa phần việc chọn bài hát khi các HV học tập tại trung tâm đều do HV tự lựa chọn. Tuy nhiên, việc chọn bài của HV đều sẽ được sự tư vấn định hướng từ phía GV bởi GV là những người có trình độ chuyên môn tốt nên sẽ biết phải chọn ca khúc nào là phù hợp nhất với HV để HV có thể tập luyện cũng như thể hiện được tốt nhất.

2.2.2. Biện pháp nâng cao chất lượng dạy học của giáo viên

Như đã nghiên cứu thực trạng ở chương 1, các GV đang giảng dạy tại trung tâm đều đã tốt nghiệp Đại học tại các trường âm nhạc hàng đầu như: Học viện âm nhạc Quốc gia, Đại học văn hóa nghệ thuật Quân Đội, Đại học sư phạm nghệ thuật TW...

Tại trung tâm, mỗi học viên sau khi hoàn thành khóa học đều được phát một tờ giấy đánh giá và nhận xét giáo viên của mình. Các HV sẽ chia sẻ và nộp lại cho trung tâm để từ đó trung tâm hiểu được những mong muốn, nguyện vọng của HV cũng như chất lượng GV đang giảng dạy tại trung tâm như thế nào.

2.2.3. Ứng dụng công nghệ trong dạy học hát

2.2.3.1. Dạy học hát trên Youtube và trên các ứng dụng có thể gọi video call như Messenger Facebook, Zoom

Dạy học hát trên Youtube

Dạy học hát trực tuyến qua messenger facebook và zoom

2.2.3.2. Dạy học hát thông qua hoạt động thu âm ca khúc trong phòng thu

Tại trung tâm đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng, các HV thường niên được tham gia các buổi thu âm ca khúc tại phòng thu âm chuyên nghiệp. Quá trình thu âm GV sẽ hướng dẫn HV thu âm sao cho hiệu quả nhất.

Buổi thu âm ca khúc tại trung tâm sẽ gồm 3 bước sau:

Bước 1: Luyện thanh nhanh đầu giờ. GV sẽ hướng dẫn HV luyện qua một vài mẫu luyện thanh legato, staccato để khởi động giọng.

Bước 2: Học viên nghe lại toàn bộ ca khúc và GV sẽ chỉ ra những chỗ HV hay hát sai, chú ý những chỗ lấy hơi và xử lý câu hát luyện láy.

Bước 3: HV thực hiện thu âm ca khúc. Sau khi thu âm toàn bộ ca khúc, kỹ thuật viên sẽ cho GV và HV nghe lại toàn bộ phần thu âm vừa rồi.

2.2.4. Hướng dẫn học viên tự rèn luyện kỹ thuật hát tại nhà

Với bộ môn hát khi học tập tại trung tâm thường có thời lượng không nhiều mà số lượng học viên lại đông. Vì thế, HV cần phải tự rèn luyện thêm ở nhà để nâng cao chất lượng học tập của bộ môn hát.

Thời gian biểu tự tập hát tại nhà

Sáng	9h – 10h	Tập cách bài tập hơi thở và luyện thanh đã được giáo viên quay video lại. Mỗi bài tập các học viên thực hiện 5 lần Thời gian nghỉ giữa mỗi bài tập từ 2-3 phút
Chiều	15h – 16h	Tập hát bài hát giáo viên đã lựa chọn. Lưu ý những chỗ lấy hơi, luyến láy mà giáo viên đã ghi lại ở mỗi lần lên lớp.

2.2.5. Tổ chức thực hành biểu diễn

Các HV khi học tập tại trung tâm ngoài việc muốn nâng cao khả năng ca hát thì người học cũng muốn sau khi học xong sẽ cảm thấy tự tin hơn đặc biệt là khi ca hát trên sân khấu.

Trước khi tham dự buổi thực hành biểu diễn GV phải yêu cầu 100% HV phải học thuộc lời bài hát. Việc học thuộc lời bài hát sẽ giúp HV tập trung hơn vào phần biểu diễn của mình, tránh trường hợp đang biểu diễn thì quên lời. Tại mỗi buổi học, các GV sẽ có nhiệm vụ hướng dẫn các HV hát với nhạc beat hoặc hát với người đệm đàn.

Để buổi thực hành biểu diễn được diễn ra thành công và trọn vẹn thì ban lãnh đạo trung tâm sẽ phải tìm một địa điểm biểu diễn đủ rộng để phù hợp với số lượng HV tham gia và khách mời.

Trong buổi thực hành biểu diễn, ngoài sự hiện diện của các GV trong trung tâm thì ban lãnh đạo sẽ mời về một số giảng viên chuyên

nghiệp hay những ca sỹ có tên tuổi để có thể giao lưu và chia sẻ một vài kinh nghiệm biểu diễn cho các HV. Trung tâm cũng sẽ chuẩn bị một số học bổng bao gồm những suất thu âm, quay MV và tiền mặt cho các cá nhân và tập thể có phần biểu diễn xuất sắc.

2.3. Hướng dẫn luyện tập bài hát mẫu “Hà Nội trái tim hồng”

2.3.1. Giới thiệu tác giả, giới thiệu tác phẩm

Nguyễn Đức Toàn (1929-2016), là một nhạc sỹ và họa sỹ của Việt Nam. Ông là một cựu sỹ quan quân đội với quân hàm Đại tá Quân đội nhân dân Việt Nam và từng được Nhà nước Việt Nam trao tặng Huân chương Độc lập hạng Ba cho những đóng góp của mình.

2.3.2. Dạy hát

Đoạn 1: Từ đầu đến “như một bài thơ”

Giáo viên sẽ đánh dấu những chỗ lấy hơi và hát mẫu cho HV nghe một lượt. Giai điệu ở đoạn một với âm vực không cao và rất dễ hát tuy nhiên GV cần hướng dẫn cho HV cách nhả chữ ở những đoạn ngân dài trong đoạn 1 như :

+ “tôi” học sinh sẽ học nhả chữ thành “tô...ôi”

+ “guôm” học sinh sẽ hát thành “gu...uôm”

Đoạn 2: Từ “Hà Nội ơi có từ bao giờ” đến “ trong tâm hồn ta”

Đoạn 3: Từ “người Hà Nội hôm nay ra đi” đến “cháy bỏng tình yêu”

Ở đoạn này giai điệu lại mềm mại hơn và không còn xuất hiện những nốt cao nữa. Ở chữ “nhớ” có nốt luyến hoa mỹ giáo viên cần tập nhiều lần cho HV để HV có thể xử lí tốt ở chữ này.

Đoạn 4: Từ “một chàng trai” đến hết bài

2.4. Thực nghiệm sư phạm

2.4.1. Mục đích thực nghiệm

Trung tâm đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng là một trung tâm đào tạo các bộ môn nghệ thuật trên địa bàn Quận Hà Đông. Bộ môn hát trong đó đối tượng HV lứa tuổi trung niên là đối tượng học đông đảo đang học tập tại trung tâm

Để tiết học đạt hiệu quả thì phương pháp giảng dạy của GV là điều vô cùng quan trọng

2.4.2. Đối tượng và nhiệm vụ của thực nghiệm

Phương pháp chúng tôi sử dụng là phương pháp đối chứng. Để triển khai phương pháp này, chúng tôi đã chọn đối tượng thực nghiệm là 2 nhóm HV số lượng bằng nhau, có trình độ tương đương (lập nhóm theo danh sách ngẫu nhiên). Tổ chức thực nghiệm được thực hiện trong năm 2021.

Nhóm 1: “nhóm thực nghiệm” là nhóm áp dụng các biện pháp nâng cao chất lượng dạy học cho đối tượng HV lứa tuổi trung niên học tập tại trung tâm bao gồm 3 học viên sau: Nguyễn Minh Thuận, Quách Thị Lan, Nguyễn Thanh Quế.

Nhóm 2: “đối chứng” là nhóm không thực hiện các biện pháp, giải pháp trên, bao gồm 3 học viên sau: Nguyễn Thu Hiền, Nguyễn Minh Hoàn, Đoàn Thu Hậu.

2.4.3. Nội dung thực nghiệm và đánh giá kết quả thực nghiệm

2.4.3.1. Nội dung thực nghiệm

- Đối với nhóm 1: Giáo viên áp dụng các phương pháp đổi mới đã được đề xuất trong luận văn như : phương pháp luyện kỹ thuật thanh nhạc, luyện thắm âm tiết tấu, hướng dẫn học viên tự rèn luyện kỹ thuật hát tại nhà...

- Đối với nhóm 2: Giáo viên tiến hành lên lớp như các giờ học hát bình thường, không áp dụng các biện pháp đổi mới đã được đề xuất trong luận văn vào quá trình giảng dạy.

2.4.3.2. Đánh giá kết quả thực nghiệm

	Nhóm đối tượng thực nghiệm (nhóm 1)	Nhóm đối tượng đối chứng (nhóm 2)
Kỹ thuật thanh nhạc	80%	40%
Hát chính xác giai điệu, tiết tấu	90%	50%
Xử lý bài hát	85%	30%
Biểu diễn	100%	50%

So sánh kết quả sau thực nghiệm

Có thể thấy tỉ lệ phần trăm có sự chênh lệch rõ ràng các khả năng về kỹ thuật thanh nhạc, việc hát đúng giai điệu, tiết tấu, cách xử lý bài hát và biểu diễn của nhóm 1 và nhóm 2. Khẳng định tính khả thi của những giải pháp mà đề tài đưa ra.

Kết quả thực nghiệm cho thấy việc áp dụng một số biện pháp, phương pháp nâng cao vào việc dạy hát cho HV lứa tuổi trung niên đã đem lại những thành công nhất định và có tính khả thi trong việc ứng dụng.

Tiểu kết

Chương 2 này, luận văn đã nêu cách thức xác định khả năng thanh nhạc của HV bằng việc phân loại giọng hát và khảo sát năng khiếu của HV. Dựa vào đó luận văn đưa ra những tiêu chí để lựa chọn và bổ sung một số tác phẩm vào giáo trình dạy học hát cho lứa tuổi trung niên.

Luận văn cũng đưa ra một số phương pháp rèn luyện kỹ thuật thanh nhạc truyền thống như:

- + Hướng dẫn tư thế, khẩu hình, hơi thở khi ca hát
- + Rèn luyện một số kỹ thuật cơ bản: hát liền tiếng, hát nảy tiếng, hát nhạc cảm.

Bên cạnh đó, luận văn có đề cập đến việc ứng dụng công nghệ trong dạy học hát đó là dạy hát thông qua video hoặc trực tuyến trên mạng xã hội (Youtube và trang Facebook cá nhân); luyện khả năng thanh nhạc và học hát kết hợp hoạt động thu âm ca khúc. Đây có thể coi là những biện pháp dạy hát mới, phù hợp với những đối tượng học hát không chuyên, giúp họ có nhiều kênh để tiếp cận với việc học hát ca khúc nghệ thuật, đặc biệt là trong thời kỳ bùng nổ thông tin, mọi thứ đều có thể học được từ xa và kết hợp học với những trò chơi và thưởng thức nghệ thuật của bản thân người học.

KẾT LUẬN

Hiện nay, trong phong trào phát triển của văn hóa-nghệ thuật, trong đó có âm nhạc tại Việt Nam rất lớn. Trước nhu cầu đó, nhiều loại hình âm nhạc đã được quan tâm, phát triển trong lĩnh vực đào tạo. Về lĩnh vực dạy học hát giành cho lứa tuổi trung niên, các phong trào dạy học loại hình nghệ thuật đặc biệt này cũng được một số Trung tâm xây dựng các mô hình đào tạo nhưng còn rất ít. Trong đó, Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng là một trong những đơn vị tiên phong, từng bước vững vàng trên con đường phát triển.

Việc dạy và học hát cho đối tượng trung niên tại Trung tâm Đào tạo và phát triển nghệ thuật Đức Hưng vẫn đang gặp khó khăn về phía người dạy, người học, cũng như chất lượng đào tạo của trung tâm. Là một trong những trung tâm đào tạo và phát triển ca hát giành cho lứa tuổi trung niên tại Hà Nội, Trung tâm đã dần khẳng định vai trò trong việc tạo dựng sân chơi âm nhạc lành mạnh cho tuổi trung niên của thủ đô Hà Nội. Sau khi tìm hiểu, phân tích các phương pháp dạy học cơ bản, phục vụ giảng dạy ca hát cho đối tượng trung niên, luận văn đã đưa ra một số giải pháp sư phạm để hỗ trợ việc dạy hát giành cho đối tượng trung niên ở trung tâm như sau:

Để xây dựng được chương trình dạy học hát cho HV lứa tuổi trung niên cần tìm hiểu về nhu cầu, sở thích học hát của HV từ đó đưa ra những tiêu chí lựa chọn bài hát cho HV lứa tuổi trung niên. Việc tìm hiểu và nhận thức rõ nhu cầu sở thích học hát của HV từ đó có thể thay đổi bài giảng, phương pháp dạy học hát để tạo hứng thú, động lực giúp HV có thể học hát tốt hơn và ngày càng thu hút nhiều học viên lứa tuổi trung niên tham gia học hát.

Việc tìm hiểu âm vực, đặc điểm giọng hát ở lứa tuổi trung niên giúp HV hát được ca khúc phù hợp với chất giọng và âm vực, tầm cỡ của mình. Nên khi dạy học, GV cần kiểm tra kỹ lưỡng âm vực và

chất giọng của từng HV từ đó tìm ra ưu nhược điểm của từng chất giọng từ đó đưa ra biện pháp khắc phục hạn chế của HV.

Để nâng cao hơn nữa năng lực dạy và học hát thì luận văn có đề cập đến việc ứng dụng công nghệ trong dạy học hát tại các trung tâm đó là: dạy học hát thông qua video hoặc trực tuyến trên mạng xã hội (Youtube và trang Facebook cá nhân); luyện khả năng thanh nhạc và học hát kết hợp hoạt động thu âm ca khúc. Đây có thể coi là những biện pháp dạy hát mới, phù hợp với những đối tượng học hát không chuyên, giúp họ có nhiều kênh để tiếp cận với việc học hát ca khúc nghệ thuật, đặc biệt là trong giai đoạn dịch bệnh covid đang diễn biến phức tạp yêu cầu cần giữ khoảng cách và không tiếp xúc trực tiếp thì mọi thứ đều có thể học được từ xa và kết hợp học với những trò chơi và thưởng thức nghệ thuật của bản thân người học.

Với các giải pháp trong quá trình nghiên cứu mà luận văn đã đề ra có thể thực hiện trong việc nâng cao hiệu quả dạy học hát ở lứa tuổi trung niên, chúng tôi nhận thấy:

Đối với các trung tâm có xu hướng dạy hát cho lứa tuổi trung niên cần phải nâng cao chất lượng giảng dạy nhằm lôi cuốn được người học hát không chuyên, thì trước hết cần củng cố và kiện toàn đội ngũ GV thanh nhạc tại các CLB thanh nhạc theo định hướng nâng cao cả về trình độ sư phạm và năng lực chuyên môn.

Thực tế cho thấy, hiện nay việc học hát của đối tượng không chuyên vừa là nhu cầu của bản thân họ, vừa mang tính phong trào, đặc biệt đối với học viên lứa tuổi trung niên. Đáp ứng xu hướng đó, ngay tại Hà Nội đã có rất nhiều các trung tâm âm nhạc và một số CLB thanh nhạc đã được mở ra. Bên cạnh đó cần tổ chức các cuộc thi ca hát tạo sân chơi bổ ích cho học viên. Đầu tư về cơ sở vật chất, (phòng tập, âm thanh...), linh hoạt trong việc áp dụng chương trình dạy học, nâng cao chất lượng và trình độ chuyên môn cho các giáo viên môn âm nhạc hiện nay.

Kết quả thực nghiệm sư phạm đã khẳng định tính khả thi của các biện pháp đã đưa ra. Kết quả thực nghiệm cho thấy HV đã hứng thú hơn, yêu thích hơn và đã thực hiện được tốt những nhiệm vụ và mục tiêu mà luận văn đã đề ra đó là biện pháp dạy học hát cho lứa tuổi trung niên tại Trung tâm Đào tạo và Phát triển Nghệ thuật Đức Hưng, Quận Hà Đông - Hà Nội.

Tuy nhiên, trong phạm vi nghiên cứu của luận văn này, chúng tôi chỉ có thể thực hiện ở diện hẹp. Những kết quả thu được chỉ mới là bước khởi đầu, chúng tôi rất mong nhận được những góp ý, những lời nhận xét của các thầy cô và các bạn.